

LESOPARK KOKONÍN

Vyhodnocení první fáze participace obyvatel a uživatelů parku:
úvodní vstupy pro zadání práce na variantách řešení lesoparku.

Duben 2014

Ing. Eva Klápšťová

GSM: +420 732 229 893

eva.klapstova@naturesystems.cz

Občané jsou odborníci na to, jak chtějí žít.

Architekti a plánovači na to, co a kde je k tomu potřeba mít.

Proces participace veřejnosti znamená cíleně připravovat komunikaci a získat tak od správných lidí správné informace ve správné fázi plánování.

Zpracovatelský tým

Návrh a vedení procesu, vyhodnocování: Ing. Eva Klápšťová

Facilitace skupinové práce na plánovacím setkání: Ing. Eva Klápšťová, Ing. arch. Markéta Hugová, Ing. arch. Marek Bečka.

1 Kontext práce

1.1 Participace

Participaci veřejnosti a klíčových aktérů v území (zapojování občanů a dalších důležitých osob/organizací fungujících v území) chápeme jako důležitou součást plánování. Umožňuje získat představu o potřebách obyvatel a hodnotit variantní možnosti; a tím optimalizovat výsledný návrh.

Cílená participace znamená při dobré znalosti plánovacího procesu průběžně vytipovávat a otevírat relevantní témata a připravovat otázky i způsob diskusí tak, aby byly věcné a efektivní. **Participace (na rozdíl od průzkumů veřejného mínění) neznamená ptát se pouze obecně na to, co si lidé myslí, ale velmi konkrétně na to, co projektanti potřebují vědět, aby mohli kvalitně odvést svou odbornou práci a naplnit potřeby lidí.**

1.2 Účel a důvod setkání

Spolek Kokonín inicioval a dohodl s Magistrátem Jablonce nad Nisou obnovu lesoparku, se zapojením veřejnosti. Cílem 1. setkání s veřejností je zjistit základní vstupy týkající se lesoparku (hodnoty, problémy, preferované aktivity a charakter, vnímaná rizika), jako podklad pro koncepční řešení celého prostoru lesoparku ve variantách.

1.3 Současný stav území

V roce 1924 byl v severovýchodní části parcely 800/1 v Kokoníně založen městský park, který byl až do konce 2. světové války intenzivně udržován. Poté intenzita údržby výrazně klesla a po roce 1989 se pravděpodobně dále snižovala.

Z dřívějšího parku dodnes zůstalo jezírko, torzo památníku, některé vzrostlé stromy (pravděpodobně zejména *Fagus sylvatica* f. *purpurea*) a směr trasování hlavních cest. Dnes má prostor charakter spíše lesoparku s navazujícím lesním porostem v jižní a západní části parcely 800/1. Prostor pod památníkem a vodojemem je výrazně podmáčen.

Celá plocha je dne využívána zejména jako zkratka pro pěší mezi jižní a severní částí Kokonína, dále k procházkám a relaxaci, venčení psů a sběru hub v lesní části.

1.4 Cílové skupiny

Hlavní skupiny mající zájem na prostor vnitrobloku jsou zejména následující:

- obyvatelé okolí parku
- angažovaná veřejnost – lidé věnujících se veřejnému prostoru a životnímu prostředí

2 Postup vzniku dat

2.1 Získávané vstupy a jejich smysl pro projekční práci

Vstupy od veřejnosti vznikly na plánovacím setkání dle následující osnovy:

- Vnímané **hodnoty** území (takové, které mají územní průmět – váží se k fyzickému místu či prvku) = co ze současného stavu je vhodné zachovat případně návrhy rozvíjet, akcentovat či při zrušení nahradit + **jejich třídění dle důležitosti**
- Vnímané **problémy** území = co je vhodné pokusit se návrhy změn v území řešit nebo alespoň neprohlubovat + **jejich třídění dle závažnosti**
- Vnímané **cílové aktivity** území = pro jaké aktivity je vhodné v návrzích vytvořit podmínky a prostor + **jejich třídění dle důležitosti**
- **Cílový charakter / image** území = k posílení jakého dojmu mají návrhy využít prostředků architektonické kompozice + **třídění dle názorové četnosti.**

Tyto výstupy jsou podkladem – je třeba je kreativně uchopit a hledat řešení, které je naplní v co největší míře, avšak nikoli za jakoukoli cenu. Proto je velmi důležité stanovení priorit (uvedeny dále přímo u jednotlivých vstupů) a variantní prověření řešení lokality, které ukáže různé reálné možnosti.

2.2 Průběh plánovacího setkání

Na plánovacím setkání byla ve třech menších pracovních skupinách podrobněji diskutována výše zmíněná témata. Dokončený seznam ke každému okruhu poté účastníci ohodnotili prioritními body, aby byly výsledky roztříděny dle vnímané důležitosti. Každý měl při hodnocení následující počet prioritních bodů k rozdělení:

- Cílový charakter – 3 body (hodnoceno nad výstupem skupiny)
- Současné hodnoty území – 5 body (hodnoceno nad výstupem skupiny)
- Současné problémy území – 5 body (hodnoceno nad výstupem skupiny)
- Cílové aktivity území – 5 bodů (hodnoceno nad výstupem skupiny)

3 Výstupy – kompletní data a komentáře

Tabulky s výstupy seřazenými dle prioritních bodů jsou poměrně instruktivní a zároveň autentické. Proto jsou bez rozvláchného opakování pouze doplněny stručným komentářem, který nabízí shrnující interpretaci, „příběh“. Jedná se o kvalitativní interpretaci; pojmenování diskursu, ke kterému výroky směřují, nikoli čistě statistické vyhodnocení. Nad daty lze hledat i další souvislosti a výkladové roviny, proto jsou k dispozici v přehledné a podrobné podobě.

Výstupy z plánovacích setkání byly zaznamenány tak, aby nedošlo k degradaci dat. Výroky věcně znamenající totéž byly sloučeny do jednoho řádku. Pokud se formulace v jednotlivých skupinách výrazněji odlišovala, ale stále se jedná o významově shodný nebo velmi podobný výrok, je za středníkem uvedena další formulace či doplnění, které se liší. Bodování prioritními body je

odděleno pro jednotlivé pracovní skupiny (číslování odpovídá číslům na zápisových arších). Tam, kde je uvedena nula, byl výrok ve skupině zmíněn, nezískal však žádné prioritní body

3.1 Charakteristika skupiny zapojených obyvatel

Plánovacího setkání se zúčastnilo 34 zaregistrovaných jednotlivců – 33 místních obyvatel a 1 zaměstnanec magistrátu. Zastoupeni byli místní obyvatelé ze střední a jižní části Kokonína, z toho 6 obyvatel přímo sousedících s lesoparkem.

3.2 Vnímání současného stavu

3.2.1 Vnímané hodnoty

Tabulka: současné hodnoty lesoparku Kokonín + jejich priority

Hodnoty stávající veřejného plánovacího setkání (10. 3. 2016)	prioritní body v prac. skupinách			prioritní body SOUČET
	1	2	3	
rybníček (místo klidu, dívat se na vodu=5, obojživelníci, užovka=4, člení prostor=1); rybníček s pramenem; rybníky	10	16	13	39
Schindlerův pramen; radioaktivní pramen; vodní zdroje (prameny) – jeden léčivý	4	11	5	20
červené buky; stávající stromy v původním parku; původní stromy (v lesoparku)	4	6	5	15
pomník (existence); památník	0	9	5	14
potenciál pro volnočasové aktivity	9			9
volnost pohybu (i mimo cestičky) – jako v lese			8	8
Potok			8	8
klid; klid (mimo frekventované komunikace)	2		5	7
přírodní charakter; divočina		5	2	7
stávající trasy cest a pěšin		7		7
různorodost prostředí (scenérie – proměnlivost=3, les – různé druhy=4);				
různorodost – listnáče, jehličnany, kameny	7		0	7
fauna – prostor pro zvěř, ptáci; zvířata - divoká (zajáci, srnky)	5		1	6
historická kontinuita, návaznost; tradice	4		2	6
zdroj vody	5			5
velikost – dostatečně velké; rozloha (velká)	0		4	4
les			4	4
pohodlná procházka pro všechny věkové kategorie	3			3
borovice – velké kulaté šišky	2			2
mokřad – ekologické stanoviště	2			2
nezastavitelná plocha			2	2
příjemné mikroklima (jižní stráň, les)	1			1
hodně přístupových cest (viz mapa 3)			1	1
houby rostou	0			0
dostupné pěšky, poloha; poloha vprostřed obce	0		0	0
stávající struktura lesoparku			0	0
není oplocený			0	0
pozitivní energie prostoru			0	0

Komentář k výstupům: Místo klidu, vody, přírody i historické kontinuity

Obyvatelé nejvýrazněji vnímají tyto hodnoty:

- **přítomnost vody** - důležitá jak sama o sobě a pro biodiverzitu lokality (mokřad, potok, fauna v rybníčku), tak jako zdroj vody (zejména léčivý Schindlerův pramen) a v neposlední řadě jako klidový / relaxační prvek a cíl procházek
- **přírodní ráz** lokality v mnoha významových nuancích od rozmanité zeleně (a přidružených pozitiv jako houby, šišky, zvěř) jako protikladu k zástavbě v okolí, přes vytváření klidové zóny a příjemného mikroklimatu až po části s charakterem „divočiny“.

- **pestrost a rozmanitost** prostoru a potenciálu jeho využití. Kvalita (velikost, různorodost, ...) prostoru, díky které lze park využívat různými způsoby, různými uživateli a to jak v současnosti, tak v budoucím návrhu.
- **historická kontinuita** prostoru – ideová (snaha o zachování původní funkce) i fyzická (pomník, rybníček, struktura lesoparku i cest v něm)

3.2.2 Vnímání současného stavu: problémy

Tabulka: současné problémy lesoparku Kokonín + jejich priority

Problémy stávající	prioritní body v prac. skupinách			prioritní body SOUČET
	1	2	3	
výstupy veřejného plánovacího setkání (10. 3. 2016)				
zanesený a zarostlý rybník; stav rybníka – zabahněný, zarostlý; zarostlé a zabahněné jezírko	9	13	11	33
povalují se stříkačky apod., skládky; odpady=5, tráva, stavební odpad=3		9	8	17
chybí cestičky, špatná prostupnost (viz 2); zaniklé cesty (viz N1)	8		6	14
stav pomníku – rozpadlé; stav památníku obětím 1. sv. války; památník ve špatném stavu	6	5	3	14
motorky (rozježděné cesty, terén=2, poškozené kořeny=2, hluk=2); terénní motorky – hluk, zničené cesty, nebezpečí pro chodce	6		7	13
park / les nemá správce – dozor; chybí údržba		9	2	11
podmáčený původní park; podmáčené		7	3	10
stav pramene (nehezké ztvárnění=2, špatně dostupné (přístup), zamokřené=4, nebezpečné pro malé děti=1, špatně dohledatelné=1); neobnovený pramen (léčivý) – potvrzení o pitnosti	8		1	9
chybí odpadkové koše; chybí mobiliář – lavičky atd.; chybí odpadkové koše	1	8	0	9
špatný přístup (zarostlý) k pomníku; rozbahněné cesty, hlavně u památníku	4	4		8
PET lahve a další odpad v rybníku	6			6
stav laviček, zničené; špatné lavičky	3		2	5
jehličnatý les neudržovaný, zarostlý, temný; zarostlé – lesní část		3	2	5
černá těžba dřeva			5	5
nesjízdnost cest pro kočárky			4	4
lokalita špatně zabezpečená proti vandalům	3			3
les = smrková monokultura			3	3
psí exkrementy			3	3
vykácené zdravé stromy			2	2
přerostlé nebezpečné stromy – hlavně smrky			2	2
invazivní rostliny – netýkavka, křídlatka	1			1
chybí původní dřeviny v severní části	1			1
chybí vstup do parku	1			1
zbouraná vodárna			1	1
cesta podél západního okraje (hrubý štěrk, neschůdná), průjezd aut			0	0

Komentář k výstupům: Neudržované místo

Nejvýraznější vnímané **problémy** popisují fyzický stav parku, případně fyzické následky nevhodných aktivit.

- problémy **údržby parku** – nedostatečná a nevyjasněná péče o lesopark způsobující devastaci mobiliáře, jezírka, cest a vegetace a zároveň znečištění prostoru odpadem
- **nevhodné chování uživatelů**, většinou s fyzickým dopadem na stav lesoparku (motorky, psí exkrementy, černá těžba dřeva, vandalismus)
- **nevhodné zásahy do prostoru** (současné i minulé) – vykácené dřeviny, zbouraná vodárna

3.3 Očekávání od budoucího (cílového) stavu

3.3.1 Očekávání od cílového stavu – aktivity

Tabulka: cílové aktivity v lesoparku Kokonín + jejich priority

Aktivity cílové	prioritní body v prac. skupinách			prioritní body SOUČET
	1	2	3	
výstupy veřejného plánovacího setkání (10. 3. 2016)	1			
označení stromů (arboretum); naučné arboretum s popisky (co je to za strom, kdo ho vysadil, záštity pro jednotlivé stromy jako v zoo, budky pro ptáky na stromech)	5	11		16
revitalizace vodní plochy (bruslení); jezírko – na koupání a bruslení; koupání, cachtání, brouzdaliště=7, bruslení=3	3	2	10	15
posezení u rybníka; koukání na rybníky (ryby, vodotrysk)	6		7	13
fitness pro dospělé – pár zastavení; přírodní posilovna; přírodní tělocvična (z přírodnin)	6	1	6	13
menší hřiště pro děti – stanoviště, přírodní prvky (dřevěné, lanové); hřiště pro děti (jízda na lanovce, prolézačky, houpačky); herní prvky pro děti (přírodní)	1	6	5	12
úprava Schindlerova pramene (natočení vody, napití, posezení u pramene bez střechy, prostor pro smočení nohou (Priesnitz), posezení zastřešené (altánek)); posedět a popít z pramene (altánek s pítkem – třeba šestihranný); nabírání vody	5	4	2	11
naučná stezka, aktualizovaná biomonitorem; naučná stezka (okolí Jablonce=lesopark, kostelík, křížek u školy přes vodojem a čertovy kmeny, co tam žije za zvířata, kameny omlété ledovcem); naučná stezka	6	2	2	10
brouzdaliště u pramene, oblázkový chodník s vodou z pramene		8		8
prostor pro MŠ – naučný; přírodní učebna – výuka ZŠ a MŠ	6		1	7
zpřístupnění kamenů (žulových)	6			6
cílený mokřad – usměrněný (aby se nerozšiřoval)	5			5
mobiliář (v rozumné ceně) – lavičky (nezníčitelné, neodnesitelné), odpadkové koše + sáčky pro pejskaře min u všech vstupů, apod.		5		5
procházky	0		4	4
zvýraznění pamětní desky	4			4
obnovené cesty (viz mapa) – ideálně pískový povrch, ne asfalt! (na běhání – ale snadno udržovatelné)		4		4
deska u pramene s příběhem, který se k němu váže + co pramen léčí		4		4
osvětlení od hlavního vstupu cca k památníku		4		4
společný úklid			4	4
běhání			4	4
venčení psů			4	4
výsadby – parkové druhy=0, místní druhy=3	3			3
pozorování zvířat	1		2	3
sezení na lavičkách			3	3
sousedská setkávání			3	3
přírodní jezírko (se žábami, mloky)		2		2
houbaření			2	2
vyhlídka – rozhledna	1			1
ležení na trávě			1	1
další vodní plocha	0			0
přírodní amfiteátr		0		0
veřejné ohniště (bude-li tam správce)		0		0
oplocení, třeba i živý plot (příp. fotopasti)		0		0
kasička – možnost přispět na park, pramen		0		0
turistická známka		0		0

Komentář k výstupům

I v cílových **aktivitách** (programu území) převládají tři způsoby využití území:

- **sportovní a pohybové**, využívající jak stávající možnosti prostoru – procházky, běhání, houbaření venčení psů, tak předpokládající obnovu nebo výstavbu nových prvků (s maximální snahou o zachování přírodního charakteru prostoru) – dětské hřiště, fitness, koupání, bruslení,
- **vzdělávací** – naučné tabule o přírodních a historických zajímavostech parku, přírodní učebna apod.
- **klidové** – sezení u rybníka, pramene; pití vody; ležení na trávě

V odpovědích byly dále zmiňovány fyzické úpravy prostoru, které zlepší podmínky pro již existující aktivity obyvatel a společensky sousedské aktivity a dojem z parku.

3.3.2 Očekávání od cílového stavu – charakter prostoru

Tabulka: cílové charakteristiky identifikované v lesoparku Kokonín + jejich priority.

Charakter cílový	část / celek	prioritní body v prac. skupinách			prioritní body SOUČET
		1	2	3	
výstupy veřejného plánovacího setkání (10. 3. 2016)					
přírodní	C	6		7	13
relaxační; relaxační, oddychový	I	2	4	7	13
vodní	I			6	6
pozvolný přechod charakterů od parkového po lesní	C	5			5
parkový; přírodně parkový	I	3		1	4
kulturní, upravený, prosvětlený	I		4		4
lesní	III	3			3
s mobilářem a aktivitami	I		3		3
naučný (stromy s popisky)	I		3		3
viditelný pramen s <u>prostorem</u> okolo	I		3		3
naučný – živočichové	II, III		3		3
fungující celý rok	C			3	3
neosvětlený	C			3	3
klidový;	C	2			2
prosvětlený	II	2			2
nechaný v přírodním stavu (jen vyčištěný)	II, III		2		2
okrasný (zajímavé dřeviny)	C			2	2
udržovaný	C			2	2
přirozený (skladba dřevin)	II, III			2	2
naučný	C	1		0	1
okrasný; okrasný (arboretum)	I	0		1	1
prostupný	II	1			1
ne monokulturní – původní, smíšený	II	1			1
ne monokulturní – původní, smíšený	III	1			1
se vzrostlými stromy	I		1		1
pěší (kromě cesty od pramene k poli – tam lze jezdit i s kočárky apod., kromě cesty na rozhraní lesa a pole)	II, III		1		1
lesní	II, III			1	1
bezbariérový	I			1	1
dobře udržovatelný; dlouhodobě udržitelný (výsadba, ...)	C	0			0
klidový	I	0			0
lesní – udržovaný	II	0			0
divoký	III	0			0
přírodní, plný života	I		0		0
kulturní (koncerty)	II			0	0

Cílové **charakteristiky** dojmu, který by měl prostor vyvolávat, opakují většinou již dříve zmíněné klady a požadavky. Vnímání charakteru prostoru není jednotné. Liší se zejména charakter původního lesoparku (I.) a přírodnější „lesní“ části (II., III.). Nejčastěji jsou zmiňovány:

- ➔ přírodní, lesní, přirozený
- ➔ klidový
- ➔ upravený, parkový, okrasný
- ➔ naučný

4 Závěr

Revitalizace parku by neměla být věrnou kopií z doby jeho založení, ale měla by z původní podoby přiměřeně vycházet a reagovat na současné požadavky a možnosti údržby a poptávku po přírodnějším charakteru.

Budoucí podoba lesoparku by se měla sestávat ze dvou mírně odlišných částí. Větší jihozápadní bude mít lesní charakter, velmi blízký přírodě a měla by sloužit především pro procházky. Menší severovýchodní historická část bude o něco více parkově upravená a umožní pestřejší aktivity, ale stále ještě se bude svou podobou blížit přírodě.